PHILIPPE LÉGER
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2005. július 14. [1]

1. A jelen esetben a Bíróságnak arra kell választ adnia, hogy a 88/378/EGK tanácsi irányelv [2] által előírt, a kadmium [3] biológiai hozzáférhetőségének napi 0,6 mikrogrammot meg nem haladó mértékén kívül vonatkoznak-e a játékokra a 91/338/EGK tanácsi irányelv [4] korlátozásai, amelyek a veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalát és felhasználását korlátozzák.

2. Jelen esetben ezt a kérdést teszi fel a Hoge Raad (Hollandia) a Geharo BV (a továbbiakban: Geharo) ellen indított büntetőeljárás keretében.

3. E kérdés kapcsán a Bíróságnak a 91/338 irányelv 1. cikke második mondatának hatályát, valamint az előbbi irányelv által előírt, a 88/378 irányelv hatálya alá tartozó játékokat érintő szabályok alkalmazhatóságát kell megvizsgálnia.

I — Jogi háttér

A — *A közösségi szabályozás*

4. Az EK 2. cikkből következik, hogy a Közösség feladata, hogy előmozdítsa a környezet minőségének magas szintű védelmét és javítását. E célból – és az EK 3. cikk (1) bekezdésének megfelelően – a Közösség feladata, hogy hozzájáruljon az egészségvédelem magas szintjének eléréséhez.

5. E célkitűzéseknek megfelelően és figyelembe véve, hogy az emberek és a környezet egyre nagyobb mértékben van kitéve a

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — A játékok biztonságára vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. május 3-i tanácsi irányelv (HL L 187., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 9. kötet, 240. o., a továbbiakban: 88/378 irányelv).

3 — A kadmium olyan fém, amelynek a fizikai és kémiai tulajdonságai közel állnak a cink fizikai és kémiai tulajdonságaihoz. Elsősorban elektromos akkumulátorokhoz és színezőanyagokhoz használják, valamint a műanyagok esetében stabilizátorként. Számos ötvözet és korrózióellenes burkolat összetevője lehet. Kadmium a termékek termelési, gyártási és felhasználási folyamat számos állomásán, valamint a hulladékmegsemmisítés során keletkezhet.

4 — Az egyes veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalának és felhasználásának korlátozásaira vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 76/769/EGK irányelv tizedik módosításáról szóló, 1991. június 18-i tanácsi irányelv (HL L 186., 59. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 10. kötet, 293. o., a továbbiakban: 91/338 irányelv).

kadmiumnak, az Európai Közösség különböző közösségi cselekvéseket dolgozott ki ezen anyag elleni védelem céljából. Ugyanis a kadmiumot ma különösen veszélyes anyagnak tekintik, egyrészt az emberi szervezetre gyakorolt mérgező hatása, másrészt az ökoszisztémára hosszú távon gyakorolt ártalmas hatásai miatt.

1. A 88/378 irányelv

6. A 88/378 irányelv meghatározza azokat a biztonsági feltételeket, amelyeknek a játékoknak a forgalomba hozatal előtt meg kell felelniük. [5]

7. Az első és második preambulumbekezdésének értelmében az irányelv célja egyrészt, hogy a játékok biztonsági feltételeire vonatkozó harmonizált szabványok kialakítása révén felszámolja a tagállamok közötti kereskedelmi akadályokat, másrészt, hogy a közös piacon hatékonyan védje a fogyasztókat, különösen a gyermekeket a játékok használatával összefüggő veszélyekkel szemben.

8. Így a 88/378 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A játék csak akkor hozható forgalomba, ha nem veszélyezteti sem használói, sem harmadik személyek biztonságát és/vagy egészségét, amennyiben rendeltetésszerűen vagy előre látható módon használják, szem előtt tartva a gyermekek szokásos viselkedését."

9. E célból a fenti irányelv 3. cikke előírja, hogy a tagállamok tegyenek meg minden szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy csak olyan játékok kerüljenek forgalomba, amelyek megfelelnek a II. mellékletben leírt alapvető biztonsági követelményeknek.

10. Ugyanezen irányelv II. melléklete meghatározza a játékok kémiai tulajdonságaira vonatkozó lényeges biztonsági követelményeket. Másrészt e melléklet II. címe (3) bekezdése 1. pontjának második albekezdése meghatározza a játékok használata során felmerülő veszélyeket, és előírja, hogy minden esetben meg kell felelniük a Közösség bizonyos veszélyes anyagok és készítmények használatára vonatkozó jogszabályok előírásainak. E pont a következőképpen rendelkezik:

„1. A játékokat úgy kell megtervezni és kivitelezni, hogy [...] ne veszélyeztessék az

5 — Az első cikk (1) bekezdése értelmében „játéknak" minősül „minden olyan termék, amelyet úgy alakítottak ki, vagy egyértelműen arra szántak, hogy 14 évnél fiatalabb gyermekek játsszanak vele". Az irányelv I. melléklete felsorolja azokat a termékeket, amelyek nem minősülnek játéknak.
A 2. cikk (3) bekezdésének megfelelően a „forgalomba hozatal" kifejezés mind az eladást, mind az ingyenes szétosztást jelenti.

egészséget, illetve lenyelésük, belélegzésük, illetve bőrrel, nyálkahártyával vagy szemmel való érintkezésük esetén ne okozzon fizikai sérülést.

0,6 μg kadmium,

[...]

Minden esetben meg kell felelniük a Közösség hatályos, bizonyos termékcsoportok, illetve bizonyos veszélyes anyagok és készítmények tilalmára, korlátozott használatára vagy címkézésére vonatkozó jogszabályainak."

vagy ezek, illetve más anyagok egyéb értékei, amelyeket a Közösség jogszabályai tudományos bizonyítékok alapján megállapítanak.

11. Másrészt – figyelemmel a játék kémiai tulajdonságaira – ugyanezen melléklet II. címe (3) bekezdése 2. pontjának második albekezdése különleges előírásokat tartalmaz a játékok esetén a kadmium biológiai hozzáférhetőségének maximumára. Ezt a szabványt „szívási szabálynak" vagy „hígítási szabálynak" is nevezik. Ez lehetővé teszi annak a kadmium mennyiségnek a napi kiszámítását, amely a játékból felszabadul, és amelyet a szervezet a kezelés, a belégzés, szívás vagy a játék lenyelése során felszív. A 3. pont (2) bekezdése kimondja:

Ezen anyagok biológiai hozzáférhetősége azt az oldható kivonatmennyiséget jelenti, amelynek toxikológiai szempontból jelentősége van."[6]

2. A 91/338 irányelv

„2. Különösen a gyermekek egészségének védelme érdekében a játékok használatából eredően az anyagok *biológiai hozzáférhetőségének* mértéke nem haladhatja meg a következő napi mennyiségeket

12. A 91/338 irányelv a 76/769/EGK tanácsi irányelv[7] tizedik módosítása, amely harmonizált szabályokat állapít meg egyes veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalára és felhasználására.

[...]

6 — Kiemelés tőlem.

7 — 1976. július 27-i irányelv (HL L 262., 201. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 3. kötet, 317. o).

13. A 76/769 irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az egyéb vonatkozó közösségi rendelkezés sérelme nélkül, ez az irányelv a mellékletben felsorolt veszélyes anyagok és készítmények a Közösség tagállamaiban való forgalomba hozatalának és alkalmazásának korlátozására vonatkozik."

14. A 91/338 irányelv úgy módosítja a 76/769 irányelvet, hogy a kadmiumot azon veszélyes anyagok és készítmények listájához adja, amelyek forgalomba hozatala és felhasználása korlátozott.

15. Ennek az irányelvnek kettős célja van: egyrészt az első és ötödik preambulumbekezdése értelmében a belső piac jobb működésére törekszik oly módon, hogy harmonizálja a kadmiumot tartalmazó termékek forgalomba hozatalára és felhasználására vonatkozó szabályokat, [8] másrészt a második preambulumbekezdés szerint arra törekszik, hogy megóvja a környezetet a kadmium okozta szennyezéstől, és hogy védje a lakosság egészségét.

16. A 91/338 irányelv 1. cikke kimondja:

„A 76/769/EGK irányelv I. melléklete a mellékletben előírtak szerint módosul. *Az új rendelkezéseket azonban nem kell alkalmazni azokra a kadmiumtartalmú termékekre, amelyekre egyéb közösségi előírások vonatkoznak.*" [9]

17. Amint azt a Bíróság a Hollandia kontra Bizottság ügyben [10] 2002. június 18-án hozott ítéletében kiemelte, a 91/338 irányelv a 76/769 irányelv I. mellékletébe egy új 24. pontot vezetett be, amely néhány konkrétan említett termékre nézve felsorolja a kadmium és összetevőinek három módon – színezékként, stabilizátorként és felületkezelőként [11] – történő alkalmazását és szabályozza használatukat. A 91/338 irányelv melléklete minden egyes alkalmazásra meghatározza a maximális kadmiumtartalmat, amely egészében lehetővé teszi a lakosság védelmét ezen anyag környezetben történő szétterjedésének következményeivel szemben.

18. E tekintetben az említett 24. pont 1.1. alpontja kimondja, hogy a kadmiummal színezett késztermékek nem hozhatók forga-

8 — E termékek listája a 91/338 irányelv mellékletében jelenik meg.

9 — Kiemelés tőlem.

10 — A C-314/99. sz. ügy (EBHT 2002., I-5521. o.) 7. pontja.

11 — Lásd még a 24. pont 1.1. és 1.2., 2.1. és 3. pontját.

lomba, ha azokban a kadmium koncentrációja a műanyag 0,01 tömegszázalékát meghaladja. Másképp kifejezve egy forgalmazásra szánt műanyag termék nem tartalmazhat 100 mg/kg-ot meghaladó kadmiumot.

B — *A nemzeti szabályozás*

1. A játékok biztonságára vonatkozó szabályozás

19. A 88/378 irányelvet Hollandiában a „játék"-rendelet ültette át, amely az 1991. május 29-i árukról szóló törvényt (Warenwetbesluit Speelgoed) [12] hajtja végre, amely meghatározza a játékok és a gyermekeknek szánt termékek biztonságára vonatkozó szabályokat.

20. A játékokról szóló rendelet II. mellékletének (11) bekezdése felsorolja a veszélyes anyagokat és készítményeket tartalmazó játékok biztonságára vonatkozó előírásokat, és azok kadmiumtartalmának biológiai hozzáférhetőségét napi 0,6 mikrogrammban maximálja.

2. A veszélyes anyagokra vonatkozó szabályozás

21. A tényállás idején a kadmiumról szóló – a környezetre veszélyes anyagokról szóló törvény végrehajtásának keretében elfogadott – 1990. október 12-i rendelet (Cadmiumbesluit Wet Milieugevaarlijke Stoffen) [13] 2. cikkének (1) bekezdése megtiltotta a kadmiumtartalmú termékek gyártását, Hollandiába való behozatalát, harmadik személy rendelkezésére bocsátását és kereskedelmi raktárban való tárolását.

22. A kadmiumról szóló rendelet 1. cikkének a) pontja értelmében a kadmiumtartalmú termékek alatt „azok a termékek értendők, amelyekben a kadmium stabilizátorként, színezőanyagként vagy bevonatként kerül felhasználásra, valamint azok a termékek, amelyek 50 mg/kg-ot meghaladó kadmiumtartalmú mesterséges anyagot vagy színezéket tartalmaznak".

II — A tényállás és az alapeljárás

23. 1999. február 16-án az Inspectie Gezondheidsbescherming Waren en Veterinaire Zaken (állatgyógyászati áruk és ter-

12 — Stb. 1991., 269. sz., a továbbiakban: a játékokról szóló rendelet.

13 — Stb. 1990., a továbbiakban: a kadmiumról szóló rendelet.

mékek egészségvédelmi felügyelete) a Geharo helyiségeiben lefoglalt egy játékszállítmányt. Ezen árukon végzett elemzés során kiderült, hogy 100 mg/kg mennyiséget meghaladó kadmiumot tartalmaznak, amely ellentétes a legfeljebb 50 mg/kg kadmiumtartalmat engedélyező kadmiumról szóló rendelettel.

24. E megállapítások miatt a Geharo ellen a fenti rendelet 2. cikke alapján büntetőeljárás indult.

25. 2000. július 3-án az Arrondissementsrechtbank de Zutphen illetékes büntetőbírója felmentette a Geharót, mivel úgy ítélte meg, hogy a kadmiumról szóló rendelet 1. cikkében előírt 50 mg/kg szabály nem alkalmazandó, ugyanis a játékok biztonságára vonatkozóan speciális szabályozás áll fenn. E bíró álláspontja szerint egyedül a játékok biztonságára vonatkozó rendelet által előírt 0,6 mikrogramm szabálya alkalmazandó a jelen esetben. Mivel a játékokon végzett elemzések nem mutattak ki az ez utóbbi rendelet által maximált biológiai hozzáférhetőségnél nagyobb mértéket kadmiumból, az említett bíró úgy ítélte meg, hogy felmentésnek van helye.

26. Az Openbaar Ministerie (ügyész) által benyújtott fellebbezés alapján a hatáskörrel rendelkező fellebbviteli bíróság, a Gerechtshof de Arnhem megváltoztatta az Arrondissementsrechtsbank te Zutphen ítéletét, és a 2002. május 6-i másodfokú ítéletében a kadmiumról szóló rendelet 2. cikke alapján elítélte a Geharót. Ugyanis a Gerechtshof te Arnhem úgy ítélte meg, hogy a kadmiumot tartalmazó játékok mind a 91/338, mind a 88/378 irányelv hatálya alá tartoznak. Úgy vélte, hogy a 91/338 irányelv 1. cikke második mondatának megfogalmazása csak azon közösségi rendelkezésekre vonatkozik, amelyek ugyanazt a célt követik, és/vagy ugyanazokat az előírásokat tartalmazzák, mint a rendelet maga, ezt azonban nem lehet elmondani a 88/378 irányelvről. Mindenesetre amennyiben e rendelet 1. cikke által előírt maximális kadmiumtartalom (50 mg/kg) lerontaná a 91/338 irányelvben foglalt mértéket (100 mg/kg), a Gerechtshof te Arnhem kimondta, hogy a fenti 1. cikk nem alkalmazandó. Következésképpen e bíróság – az ugyanezen rendelet 2. cikke alapján és kizárólag azokban az esetekben, amelyekben 100 mg/kg fölötti kadmiumtartalmat találtak – elítélte a Geharót.

27. A Geharo a Hoge Raad der Nederlanden előtt semmisségi panaszt nyújtott be, amelyben a 91/338 irányelv 1. cikke második mondatának rendelkezéseire hivatkozott. A társaság kérelme alátámasztásaként fenntartja, hogy a nemzeti jogszabály ellentétes a közösségi joggal, amennyiben a játékokról és a kadmiumról szóló rendeleteket együttesen kellene alkalmazni, ugyanakkor szerinte egyedül a 88/378 irányelv szabályai lennének alkalmazandók, kizárva a 91/338 irányelv előírásait.

III — Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

28. Annak érdekében, hogy megállapíthassák, hogy a Geharo ellen indított büntetőeljárás összeegyeztethető-e a közösségi joggal, a Hoge Raad der Nederlanden úgy határozott, hogy eljárását felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A 91/338 irányelv (kadmiumról szóló irányelv) 1. cikkének második mondata megakadályozza-e azt, hogy az irányelv mellékletében meghatározott (kész)termékek és összetevők kadmiumtartalmára ezen irányelvben meghatározott szabványok a 88/378 irányelv (játékokról szóló irányelv) hatálya alá tartozó játékokra is alkalmazandóak legyenek?"

29. Kérdésével az előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a 91/338 irányelv 1. cikke úgy értelmezendő-e, hogy az ellentétes azzal, hogy a műanyag 0,01 tömegszázalékát meghaladó kadmiumtartalmú termékek forgalomba hozatalára vonatkozó, az irányelvben előírt tilalmat játékokra alkalmazzák, ugyanakkor ez utóbbiak forgalmazása a 88/378 irányelv által előírt biológiai hozzáférhetőségi szabványnak történő megfeleléstől függ.

IV — Elemzés

30. A finn, görög, holland és svéd kormányhoz hasonlóan úgy véljük, hogy a 91/338 irányelv 1. cikkének második mondatával nem ellentétes az, hogy az ez utóbbi irányelv által előírt, a műanyag 0,01 tömegszázalékát meghaladó kadmiumtartalmú termékek forgalmazásának tilalmát alkalmazzák a 88/378 irányelv hatálya alá tartozó játékokra.

31. A 91/338 irányelv 1. cikke második mondatának elemzése érdekében először a megfogalmazását vizsgáljuk meg, másodszor a veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalát és felhasználását korlátozó közösségi szabályozás általános rendszerét a 88/378 irányelv általános rendszerével kapcsolatban és harmadszor egyrészt a 91/338 irányelv céljait, másrészt a 88/378 irányelv céljait.

A — *A 91/338 irányelv 1. cikke második mondatának megfogalmazása*

32. Felhívjuk a figyelmet, hogy a 91/338 irányelv 1. cikkének második mondata kimondja, hogy „az új rendelkezéseket [amelyeket az irányelv a maximális kadmiumtartalomra vonatkozóan előír] nem kell alkal-

mazni azokra a kadmiumtartalmú termékekre, amelyekre *egyéb közösségi előírások vonatkoznak*". [14]

33. A megfogalmazására tekintettel ezt a mondatot úgy is lehetne értelmezni, hogy kizárja a 91/338 irányelv által rögzített szabványok alkalmazását az olyan termékekre, amelyek bármely más, korábbi közösségi szabályozás hatálya alá tartoznak, függetlenül azok normatív tartalmától vagy céljától.

34. Azonban túlzás lenne a fenti cikknek ennyire általános hatályt tulajdonítani. Ugyanis álláspontunk szerint az ilyen értelmezés nem zárja ki az egyrészt a veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatali korlátozásaira, másrészt a játékok biztonságára és a 91/338, illetve a 88/378 irányelv céljainak tanulmányozására vonatkozó közösségi szabályozás általános rendszerének vizsgálatát.

B — *A veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalát és felhasználását érintő korlátozásokra vonatkozó közösségi szabályozás általános rendszere, összefüggésben a 88/378 irányelv általános rendszerével*

35. A szóban forgó szabályozás általános rendszerének figyelmes vizsgálata lehetővé teszi annak megállapítását, hogy a közösségi jogalkotó kezdettől fogva az előírt szabványok együttes alkalmazását tűzte ki annak érdekében, hogy a veszélyes anyagok és készítmények – többek között a kadmium – felhasználását szabályozza és csökkentse.

36. Egyrészt a 76/769 irányelv 1. cikke egyértelműen kimondja, hogy a veszélyes anyagok és készítmények forgalmazására vonatkozó korlátozások „az egyéb vonatkozó közösségi rendelkezések sérelme nélkül" alkalmazandók. [15]

37. Másrészt a játékok biztonságáról szóló 88/378 irányelv előírja, hogy e termékek ne csupán az ezen irányelv által előírt követelményeknek feleljenek meg, hanem a veszélyes anyagok és készítmények felhasználására vonatkozó közösségi jogszabályok által előírt további korlátozásoknak is, amelyek között a 91/338 irányelv is megtalálható. Emlékeztetünk ugyanis arra, hogy a 88/378 irányelv II. melléklete II. címe 3. pontja (1) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy „[a

14 — Kiemelés tőlem.

15 — Amint azt az Európai Parlamentnek az Európai Közösségek Bizottsága a Tanácshoz intézett javaslatáról szóló véleményét tartalmazó, a veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalának és felhasználásának korlátozásaira vonatkozó jogszabályok közelítéséről szóló irányelvet érintő 1975 február 21-i határozatában (HL 1975., C 60., 49. o.) kiemelte, ez a javaslat az irányelvek „elengedhetetlen kiegészítésének minősül, [...] amely a veszélyes anyagokra és készítményekre már alkalmazandó".

játékoknak] *minden esetben* meg kell felelniük a Közösség *hatályos,* bizonyos termékcsoportok, illetve bizonyos veszélyes anyagok és készítmények tilalmára, *korlátozott használatára* vagy címkézésére vonatkozó jogszabályainak". [16] Megjegyezzük, hogy a „minden esetben" határozós kifejezés használata arra enged következtetni, hogy az ilyen kötelezettséget rendszeresként kell érteni.

38. Álláspontunk szerint egyértelmű, hogy a veszélyes anyagok és készítmények felhasználását érintő korlátozásokra vonatkozó szabványok halmozott alkalmazásának csak akkor van helye, amennyiben e szabványoknak elkülönült normatív tárgya van. Márpedig jelen esetben erről van szó.

39. Megállapíthatjuk ugyanis, hogy a 91/338 irányelvben rögzített szabvány a közösségi jogalkotó által a 88/378 irányelvben foglalttól eltérő referenciaértékhez képest kerül meghatározásra.

40. Amint azt az előzőekben jeleztük, a 91/338 irányelv korlátozza a kadmiummal színezett termékek forgalmazását azon maximális kadmium *mennyiségre* vonatkozó szabványra figyelemmel, amelyet egy termék tartalmazhat (a műanyag 0,01 tömegszázaléka). Ezt a szabványt „súlyszabványnak" is nevezik.

41. Ami a 88/378 irányelvet illeti, emlékeztetünk arra, hogy a II. melléklet II. címe 3. pontja (2) bekezdésének első albekezdése meghatározza a kadmium *biológiai hozzáférhetőségének* maximumát (0,6 mikrogramm) annak érdekében, hogy védje a játék használóját a termék kémiai tulajdonságaihoz kapcsolódó veszélyekkel szemben. Amint arra utaltunk, ez a szabvány, amelyet „szívási szabványnak" vagy „hígítási szabványnak" is neveznek, egy anyag, jelen esetben a kadmium szétterjedési és a szervezetben való felszívódási képességére vonatkozik, és semmiképpen sem teszi lehetővé egy termék kadmium tartalmának kiszámítását.

42. Meg kell tehát állapítani, hogy a 91/338 és a 88/378 irányelvben foglalt szabványok eltérő referenciaértékekhez képest kerülnek meghatározásra (az előbbi irányelvben mennyiség, az utóbbiban biológiai hozzáférhetőség), amelyek a közösségi jogalkotó által követett célokhoz igazodnak. Hagyományosan e szabványokat nem lehet halmozottan alkalmazni.

43. E tekintetben az Európai Közösségek Bizottsága a játékok biztonságáról szóló 88/378/EGK irányelv alkalmazására vonatkozó 3. sz. útmutatójában úgy vélte, hogy a fent említett szabványokat halmozottan kell alkalmazni. [17] Eszerint „ez az irányelv előírja, hogy a játékoknak minden esetben meg kell

16 — Kiemelés tőlem.

17 — Lásd a http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/toys/documents/gd003_fr.pdf internetes oldalt.

felelniük a hatályos kémiai tárgyú jogszabályoknak (II. melléklet II. cím, 3. pont). Következésképpen a játékoknak a 88/378/EGK irányelv által előírt, a kadmium biológiai hozzáférhetőségének napi 0,6 mikrogramm mértékű korlátján kívül meg kell felelniük a 91/338/EGK irányelv további korlátozásainak, amennyiben az érintett játékokat a 91/338/EGK irányelv által szabályozott anyagok és készítmények (főként műanyagok) felhasználásával állították elő".

44. Következésképpen úgy véljük, hogy az egyrészt a veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalára és felhasználására, másrészt a játékok biztonságára vonatkozó közösségi szabályozás általános rendszere a 91/338 irányelvnek a termékek maximális kadmiumtartalmát szabályozó szabványai és a 88/378 irányelvnek a játékok kadmiumra vonatkozó maximális biológiai hozzáférhetősége szabványainak halmozott alkalmazását indokolja.

C — A 91/338 irányelv és a 88/378 irányelv célkitűzései

45. Álláspontunk szerint a 91/338 irányelv által követett célok – amelyek távolról sem ellentétesek egy ilyen értelmezéssel – megkövetelik, hogy az irányelv által előírt, a műanyag 0,01 tömegszázalékát meghaladó kadmiumtartalmú termékek forgalmazásának tilalmát alkalmazni kell a 88/378 irányelv hatálya alá tartozó játékokra.

46. Emlékeztetünk arra ugyanis, hogy a 91/338 irányelvnek kettős célja van. Egyrészt – az első és ötödik preambulumbekezdés szerint – célja, hogy harmonizálja a kadmiumot tartalmazó termékek forgalomba hozatalára és felhasználására vonatkozó nemzeti szabályokat. Másrészt – a második preambulumbekezdés szerint – arra törekszik, hogy megóvja a környezetet a kadmiumnak az ökoszisztémába történő szétterjedésének káros hatásaitól, és hogy védje az ember egészségét és életminőségét. [18]

47. E kettős célkitűzés fényében kell meghatározni a 91/338 irányelv 1. cikke második mondatának hatályát.

48. Elsősorban úgy véljük, hogy a vitatott rendelkezés egyszerű szó szerinti értelmezése nyilvánvalóan megfosztaná az említett irányelvet vagy annak jelentős részét minden hatékony érvényesülésétől, különösen a harmonizációs céljától.

18 — E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 76/769 irányelvet – az első, második és harmadik preambulumbekezdése értelmében – abból a célból fogadták el, hogy „a lakosság védelmét szolgálja", valamint hogy „hozzá kell járulniuk a környezetnek minden olyan anyagtól és készítménytől való védelméhez, amelyek ökotoxikus hatásúak, vagy amelyek szennyezhetik a környezetet", az „emberi élet minőségének megújítását, megőrzését és javítását is célozniuk kell".

49. Amennyiben a 91/338 irányelv célja a kadmiumtartalmú termékek forgalomba hozatalának és felhasználásának korlátozására vonatkozó szabályok harmonizációja, szerintünk nyilvánvaló, hogy ezt a célt komolyan veszélyeztetné, ha az általa előírt szabványokat nem kellene alkalmazni a bármely más korábban fennálló közösségi szabályozás hatálya alá tartozó kadmiumtartalmú termékekre, függetlenül normatív tartalmuktól vagy céljuktól.

50. Így nem lehet eltekinteni a 91/338 irányelv által meghatározott és az emelkedett kadmium mennyiséget tartalmazó termékek forgalomba hozatalának korlátozása érdekében előírt szabványok alkalmazásától abból az okból, hogy már korábbi közösségi szabályozás létezik, amely például a termékek címkézését szabályozza, vagy – az alapeljáráshoz hasonló esetben – a játékoknál a kadmium biológiai hozzáférhetőségét korlátozza. Nyilvánvaló, hogy az ilyen értelmezés minden helytállóságot nélkülözne, és ellentétes lenne a közösségi jogalkotó által követett harmonizációs célkitűzéssel.

51. Másodsorban számunkra úgy tűnik, hogy a 91/338 irányelv alkalmazását azon az alapon kizárni, hogy a 88/378 alkalmazandó, ellentétes lenne az ezen első irányelv által követett egyértelmű környezetvédelmi célokkal.

52. Ugyanis a 91/338 irányelv céljai csak részben fedik a 88/378 irányelv céljait. Míg ez utóbbi a játékok használói az egészségének és biztonságának védelmére törekszik, a 91/338 irányelv főleg a kadmium okozta környezetszennyezés elleni harc közösségi cselekvési programjába illeszkedik. Ez az irányelv csak ebben a mértékben védi az ember egészségét.

53. Következésképpen ellentétes lenne a közösségi jogalkotó céljaival, ha a 91/338 irányelv alkalmazását kizárnák az olyan játékok esetében, amelyek idővel veszélyes hulladékká válhatnak.

54. Ugyanis az alapeljárásban szóban forgó játékok, bár megfelelnek a 88/378 irányelv biztonsági követelményeinek, mindazonáltal a 91/338 irányelv által rögzített maximális értéket meghaladó kadmium mennyiséget tartalmaznak. Ha ez utóbbi irányelv nem kerülne alkalmazásra, az olyan helyzet kialakulásának a veszélyével járna, amelyben a megemelkedett kadmiumtartalmú játék forgalmazása jogszerű, ha ez a játék nem szabadít fel olyan kadmium mennyiséget, hogy a 88/378 irányelv által meghatározott korlátot túllépje. Az ilyen termék, noha megfelel a játékok biztonsági szabályainak, nem egyeztethető össze a 91/338 irányelv céljaival és az EK 2. cikkben, illetve a 174. cikk (1) bekezdésében előírt, a környezet minőségének javítására és védelmére vonatkozó követelményekkel. [19]

19 — Az EK 174. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a Közösség környezetpolitikájának nemcsak „a környezet minőségének megőrzéséhez, védelméhez és javításához kell hozzájárulnia, hanem az emberi egészség védelméhez is".

55. A 91/338 irányelv tehát egy nélkülözhetetlen kiegészítés a 88/378 irányelv alkalmazásához. Ennek bizonyításához elegendő emlékeztetni arra, hogy a közösségi jogalkotó a 88/378 irányelvben előírta az ezen irányelvben rögzített, a kadmium biológiai hozzáférhetőségére vonatkozó szabványokon felül a veszélyes anyagok és készítmények használatának korlátozását érintő közösségi jogi aktusok alkalmazását is, amelyek között szerepel többek között a 91/338 irányelv.

56. E körülmények között úgy gondoljuk, hogy a játékoknak nem csupán a játékok biztonságára vonatkozó 88/378 irányelvnek kell megfelelniük, hanem a veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalára és felhasználására vonatkozó 91/338 irányelv által felállított további korlátozásoknak is. Szerintünk egyedül ezen irányelvek halmozott alkalmazása teszi lehetővé a közegészség és a környezet védelméhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelést, amint ezekre e két irányelv preambuluma emlékeztet, és a Szerződés is megfogalmazza.

57. Következésképpen úgy véljük, hogy a 91/338 irányelv által követett célok előírják, hogy a műanyag 0,01 tömegszázalékát meghaladó kadmiumtartalmú termékek forgalmazására vonatkozó tilalmat a 88/378 irányelv hatálya alá tartozó játékokra alkalmazni kell.

58. Az előbbiek alapján úgy véljük, hogy a 91/338 irányelv 1. cikkének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy ezen irányelv rendelkezései nem alkalmazandók az olyan kadmiumtartalmú termékekre, amelyeket *hasonló normatív tárgyú* közösségi rendelkezések már szabályoznak, vagyis amelyek a termék forgalomba hozatalát a maximális kadmiumtartalomra vonatkozó szabvány betartásától teszik függővé. [20]

59. E megfontolások összessége alapján azt javasoljuk, hogy a Bíróság a Hoge Raad der Nederlanden által előterjesztett előzetes döntéshozatali kérdésre olyan értelemben válaszoljon, hogy a 91/338 irányelv 1. cikkének második mondatával nem ellentétes a műanyag 0,01 tömegszázalékát meghaladó kadmiumtartalmú termék forgalomba hozatalára vonatkozó, az irányelvben előírt tilalomnak a 88/378 irányelv hatálya alá tartozó játékokra történő alkalmazásával.

20 — Lásd az egyes veszélyes anyagokat tartalmazó szárazelemekről és akkumulátorokról szóló, 1991. március 18-i 91/157/EGK tanácsi irányelv (HL L 78., 38. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 10. kötet, 240. o.) I. mellékletének 1. pontját, amely megtiltja a több mint 0,025 tömegszázalék kadmiumot tartalmazó elemek és akkumulátorok forgalomba hozatalát, valamint az élelmiszerekben felhasználandó aromaanyagokra és az előállításukhoz szükséges alapanyagokra vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. június 22-i 88/388/EGK tanácsi irányelv (HL L 184., 61. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 9. kötet, 233. o.) 4. cikke a) pontjának második francia bekezdését, amely tiltja az 1 mg/kg kadmiumot meghaladó aromák forgalmazását és felhasználását.

V — Végkövetkeztetések

60. E megfontolásokra tekintettel azt javasoljuk, hogy a Bíróság a következőképpen válaszoljon a Hoge Raad der Nederlanden által előterjesztett kérdésre:

„Az egyes veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalának és felhasználásának korlátozásaira vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 76/769/EGK irányelv tizedik módosításáról szóló, 1991. június 18-i 91/338/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének második mondata úgy értelmezendő, hogy az nem ellentétes a műanyag 0,01 tömegszázalékát meghaladó kadmiumtartalmú termék forgalomba hozatalára vonatkozó, az irányelvben előírt tilalomnak a játékok biztonságára vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. május 3-i 88/378/EGK tanácsi irányelv hatálya alá tartozó játékokra történő alkalmazásával."